

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
✠ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ✠

ÅRGÅNG 15
MAJ
1928

STOCKHOLMS HANDELSGYMNASIUM

“Frans Schartaus Handelsinstitut”

börjar sitt 64:e läsår den 1 sept. och omfattar:

En **2-årig** kurs för elever med **realskolex.** 1. betyg minst från allm. läroverks **1:a ring** 1. avgångsex. fr. **8-kl. flickskola** med normalskolkompetens.

En **1-årig kurs** för elever med **studentexamen.**

Medellösa elever kunna söka **friplats**, mindre bemedl. **nedsatt avgift.**

Inträdesprövningar anställas den 1 o. 2 juni, till vilka anmälan skall ske senast den 29 maj.

Rektor **O. Andersson**, Stigbergsgatan 26, lämnar muntliga och skriftliga upplysningar; mottagningstid under läsåret: **Tisdagar o. fredagar 11–12**, under sommaren (utom juli): **Tisd. 11–1. Redogörelse** (prospekt) sändes på begäran.

Inträdesanmälan bör göras före den 20 juni. Svar lämnas omedelbart efter detta datum.

HUSMODERN

köper

Bomullsgarn och Vävnader

från

Gefle Manufaktur A.-Bol.
STROMSBRO

och vet att hon erhåller
det bästa möjliga för sitt

HEM

Svanens vävnader bästa vävnader!
Gefle garn bästa garn!

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till

Lunda Tvättinrättning

Garanteras ett förstklassigt arbete.
Kläderna försäkrade under tvättningen.
Telefon Drottningholm 20 och 190.

WESTLUNDS

*Fysikaliska & Homeopatiska
Institut*

Direktion: Hagard Westland

Ex. Sjukgymnast & Hom. Läkare

System: D;r S. Hahneman

Scheelegatan 18 - Stockholm - Tel. Kh. 8120

Vardagar 11–1 & 4–6

De medel, som vid sjukbehandling å institutet
användas äro:

**GALV. ELEKTRICITET, SJKGYMNASTIK,
VIBRATIONER, MASSAGE, ELEKTRISK
HETLUFT, ULTRAVIOLETTA STRÅLAR,
HÖGSOL** samt **HOMEOPATI** m. m.

Human taxa

Vi behandla:

Sjukdomar i matsmältningsorganen, andnings-
organen, underlivs-, hud-, kvinno- m. fl. sjuk-
domar. Obs.! Lungsot, Kräfta och smittosamma
sjukdomar behandlas ej. Den hom. medicinen
tillverkas enligt den hom. principen under ve-
tenskaplig kontroll på de apotek där denna lä-
kemedelsberedning är införd.

Frågelista för sjukdomsbeskrivning sändes på
begäran gratis.

NORDINGS

BIRGER JARLSGATAN 16 · STOCKHOLM · HAMNGATAN 12

eau de cologne

Telefoner

539-8326-5619

Malmö

Perslow's

Siden- &

Manufakturaffär

Största urval nyheter

HERTHA

ÄRGÅNG XV

MAJ 1928

HÄFTE 5

Ungdomens arbetslöshet.

I vår sociala historia har uppmärksamheten under olika tider varit knuten till olika frågor. Av nu aktuella samhällsfrågor torde knappast någon kunna mäta sig med arbetslösheten i fråga om intresse och betydelse.

Den stegrade uppmärksamheten åt arbetslöshetsfrågan sammanhänger givetvis med den känning, som stora delar av vår befolkning av omständigheternas makt fått med densamma. Under tiden före världskriget förnams visserligen vissa intervall i den ekonomiska utvecklingen, men dessa voro dock icke av samma styrka som de återverkningar, vilka världskriget och fredskrisen åstadkommo å arbetsmarknaden i vårt land. Det tidigare, relativt lugna förloppet av näringslivets förkovran och därav följande växande behov av arbetskraft bröts genom världsekonomens rubbning, vilket medförde stagnation i produktionsmekanismen och villervalla på arbetsmarknaden. Yrkesrekryteringen hämmades och en given följd därav blev att de nytillträdande årsklassernas arbetskraft i stor utsträckning voro ur stånd att genom praktiskt arbete skaffa sig inkomst och yrkesutbildning. Arbetslösheten för dessa arbetssökandegrupper var såtillvida oroväckande, att den icke blott för tillfället berövade ve-

derbörande försörjning utan också kom att sträcka sina menliga verkningar långt fram i tiden genom att den försvårade för denna ungdom att just under de bildbaraste åren av livet inhämta den för framtida bärgning nödvändiga yrkeskunskapen. Även om man kunde ifrågasätta, huruvida icke denna nödtvungna sysslöshet just varit lämpad för införskaffande av yrkesutbildning, måste man dock hålla i minnet, att den arbetslöshet, som under de svåra depressionsåren var tillfinnandes även bland gamla tränade yrkesarbetare inom flertalet fack, förklarligt nog kunde bibringa även den förtänksamma ungdomen en känsla av meningslöshet i strävan efter kunskaper. När till allt detta kom, att de årsklasser, som under åren efter världskriget trädde ut i livet, härrörde från de talrika barnskolorna från 1900-talets första decennium, inses tillfullo de svårigheter, som därav blevo en följd för den platsökande ungdomen. Det var under sådana förhållanden naturligt, att man i de olika arbetslöshetsproblem, som fredskrisen drog med sig, ganska snart även kunde urskilja ungdomsarbetslöshetens onda.

Genom den allmänna arbetslöshetsräkning, som för ungefär ett år sedan — den 5 maj 1927 — var anordnad i vårt

land, erhåll man en närmare bild av ungdomsarbetslöshetens proportioner. Vid räkningen anmälde sig 62,095 män och 1,980 kvinnor. Av den i dagarna av socialstyrelsen publicerade redogörelsen för räkningen framgår, att dessa siffror icke kunna giva något exakt mått på arbetslöshetens storlek i vårt land, men att de däremot kunna sägas omsluta huvudmassan av arbetslösa vid räknatillfället och synnerligen väl lämpa sig till utgångspunkt för undersökningar och reflexioner rörande proportionen av vissa problem inom arbetslöshetsstocken, såsom frågorna om arbetslöshetens inbördes storlek inom olika åldrar och yrken o. s. v. Av åldersfördelningen framgår sålunda, att 5,9 proc. av de arbetslösa voro under 18 år och att 31,7 proc. befunno sig mellan 18—24 år. Dessa siffror giva ett mått på ungdomsarbetslöshetens plats i vår arbetslöshetsfråga och få sin belysning vid en jämförelse med motsvarande tal i den närmast föregående arbetslöshetsräkningen år 1910, då i dessa åldersgrupper funnos 2,2 resp. 21,7 proc. Den största gruppen vid 1927 års räkning var 22-åringarna med 5,3 proc. av hela antalet arbetslösa.

Såsom framgick av summasiffrorna för den å räknedagen anmälda arbetslösheten visade sig densamma ha ringa proportioner bland kvinnorna och såsom massproblem vara helt knuten till männen. Å andra sidan var det fullt naturligt, att den arbetslöshet, som fanns bland kvinnorna, till större delen koncentrerade sig till de lägre åldersklasserna.

Arbetslöshetsräkningen har givit vid handen, att arbetslöshetens svåraste problem är förlagt till åldrarna 18—24

år, och det är inom dessa kategorier, som man möter talrika representanter för den ovan berörda arbetslöshet, som skapats genom utebliven yrkesutbildning under genombrottsåren. De statliga och kommunala arbetslöshetsorganen ha här många uppgifter att fylla för att skänka hithörande hjälpsökande arbetslösa träning i praktiskt arbete och om möjligt även yrkesutbildning för att i någon mån neutralisera de svåra verkningarna av tidigare år. Att det därvid i stor utsträckning beror på individernas egna ansträngningar att förkovra sig är givet. Det gäller emellertid att på allt sätt uppamma och tillvarataga detta självtresse, och därvid äro synbarligen alla initiativ av värde. Särskilt värdefullt synes det vara att, i den mån trycket på arbetsmarknaden lättar och möjliggör för vederbörande att skaffa sig inkomst av eget arbete, fortsätta omvårdnaden genom tekniska aftonskolor och andra yrkeskurser samt studieverksamhet av olika slag. Den nu tyvärr nedlagda klubbverksamhet, som under namn av Kungsholmspojkar i Stockholm bedrevs under en lång följd av år, vore här en form för fortsatt förkovran, som vore förtjänt av uppmuntran*. Även om det sålunda icke går att i hast taga igen — om detta nu överhuvud låter sig tänka — vad som förlorats i yrkesförkovran, måste sålunda uppmärksamheten i fråga om hithörande arbetslösa vara inriktad på skolning i praktiskt arbete för framtiden.

* Se Hertha, febr. 1928, sid. 39. Likartad verksamhet förekommer dock alltjämt på sina håll; en glädjande företeelse är bl. a. det upplysnings- och utbildningsarbete som Jordbrukareungdomens förbund (J. U. F.) bedriver bland landsbygdens ungdom.

Beträffande de åldersklasser, som ny-
ligen utträtt eller stå i begrepp att trä-
da ut på arbetsmarknaden, ställa sig
förhållandena åtskilligt gynnsammare.
Icke nog med att näringslivet numera
mycket återvunnit i styrka och sålunda
kan bereda vidgade möjligheter för ny-
komlingarna att slå sig fram; själva de
årsklasser, som äro födda efter år 1910,
äro nämligen icke fullt så talrika som
sina föregångare, vilket kommer att
medföra ökat svängrum för ungdomen.
Detta hindrar emellertid icke att svårig-
heter alltjämt möta denna ungdom att
erhålla placering i ordnat arbete och att
finna sig tillrätta bland de skiftande ut-
bildningsvägar och utkomstmöjligheter,
som kunna yppa sig. Beträffande den
kvalificerade kvinnliga ungdomen har
Fredrika-Bremer-Förbundet beaktat det-
ta behov genom att i anslutning till sin
byråverksamhet lämna råd vid yrkesval,
men även i fråga om andra grupper av
ungdomliga platssökande har man kun-
nat konstatera ett faktiskt behov av yr-
kesvägledning och arbetsanvisning. Sa-
ken har beaktats av kommerskollegium,
socialstyrelsen och skolöverstyrelsen i
dessa ämbetsverks gemensamma utlå-
tande i lärlingsfrågan den 10 mars 1927.
Man konstaterar däri bl. a., att den un-
ge mestadels är i lika trängande behov
av inkomst som yrkesutbildning. Tyvärr
kommer därvid förvärvssynpunkten att
av den enskilde stundom skjutas i för-
grunden, vilket kan bliva till men för
framtiden, därest man glömmer att sam-
tidigt taga hänsyn till den unges behov
att i arbetet erhålla sådan sysselsättning
och träning, som gör det möjligt för ho-
nom att därigenom trygga sin framtida
utkomst. Av vikt synes sålunda vara,

enligt ämbetsverkens uppfattning, att
man vid anvisande av arbete åt den un-
ge jämväl tager tillbörlig hänsyn till yr-
kesutbildningssynpunkten. Åt den här i
korthet skisserade tankegången ha
statsmakterna givit sin anslutning ge-
nom beslutet vid årets riksdag att i en-
lighet med Kungl. Maj:ts förslag göra
det möjligt för socialstyrelsen att sär-
skilt uppmuntra sådana anordningar vid
våra offentliga arbetsförmedlingsanstal-
ter, som avse att underlätta yrkesval
och bereda arbetsanställning åt ungdom.
Man räknar sålunda med att genom
upprättande av särskilda ungdomsför-
medlingar vid arbetsförmedlingsanstal-
ter i städer med dylikt behov intensifie-
ra den offentliga arbetsförmedlingens
verksamhet på denna punkt och knyta
den närmare till föräldrar och skola.

Såsom klart inses, avser vidtagandet
av dylika anordningar icke att förtaga
det egna initiativet att själv skaffa sig
arbete, ej heller att beröva lärarna möj-
lighet att i förekommande fall personli-
gen ordna med arbetsanställning åt ele-
ver. Det hela är tänkt som den fullt
naturliga knutpunkten mellan skolan
och livet, enär arbetsförmedlingen stän-
digt måste stå mitt i brännpunkten på
arbetsmarknaden och kunna erbjuda si-
na tjänster icke blott vid det första ut-
trädet i praktiskt arbete utan även fram-
gent i den mån vederbörande önskar er-
hålla ny anställning eller vill söka sig
över till annat yrke.

Man utgår därvid ifrån att skolan i
sitt arbete skänker ungdomen oriente-
ring rörande olika yrken och utbild-
ningsvägar och genom föräldramöten,
yrkesvalsbroschyrer o. dyl. gör klart för
såväl eleverna som deras målsmän be-

tydelsen av att i god tid dryfta yrkesvalet och taga ställning därtill. I den mån vederbörande därvid är i behov av hjälp vid sökande efter lämplig anställning åt den unge, tillkopplas arbetsförmedlingen som ett naturligt led i detta arbete, och är det därvid planerat att å orter med ett mera mångskiftande och svåröverskådligt näringsliv utrusta arbetsförmedlingen med särskilda anordningar för ungdomsförmedling. Å flera orter, i första hand Stockholm och Göteborg, har från både skolans och arbetsförmedlingens sida redan nedlagts ett intresserat arbete för att komma till rätta med detta utan tvivel ganska komplicerade problem, och synes allt tyda på att man såväl här som annorstädes i landet kommer att förläna denna verksamhet och det därför erforderliga sam-

arbetet en ökad räckvidd och styrka. Då de av statsmakterna till förfogande ställda medlen — tillsvidare visserligen endast ett begränsat belopp — endast kunna tilldelas arbetsförmedlingsorganet, är det av vikt, att förefintliga lokala behov av ungdomsförmedling knyts till denna institution. Av socialstyrelsen och skolöverstyrelsen utfärdade direktiv komma att bli vägledande för dessa praktiska åtgärder för motverkande av ungdomens arbetslöshet.

Alla intresserade krafter synas vara erforderliga för detta arbete, varför både myndigheter, organisationer och enskilda, som i detta fall vilja och kunna erbjuda sina tjänster, äro i tillfälle att här göra en insats till fromma för ungdomen och landet.

SVEN SKOGH.

Malin Wester-Hallberg.

Ett nytt dödsbud. Med bestörtning och i känsla av hur skonslöst bortvalet sker mottog man underrättelsen att d:r Malin Wester-Hallberg efter endast ett par dagars sjukdom avlidit i Stockholm den 3 maj.

Malin Wester stod mitt i sin arbetsdags uppgifter, glad åt dess rika mångfald. Hennes förmåga att med intresset för det kall hon valt, läkaryrket, förena aktivt intresse för sociala framstegssträvanden är det också som gör att vi nu, vid hennes död, har att beklaga förlusten av en redlig arbetare för kvinnornas sak, av en ideellt inriktad kraft i kampen

för främjande av goda och nödiga reformer. Och för visso kan det sägas att Malin Wester var i bästa och ädlaste bemärkelse kvinnosakskvinna. Ett omutligt rättfärdighetskrav ledde hennes livs handlingar, och detta var även direktivet i hela hennes kvinnosaksintresse: rättfärdiga förhållanden i ett rättfärdigare samhälle där plats i lika mån finnes för man och kvinna.

Malin Wester hörde till de tidigare generationerna studentskor i Uppsala. Född 1875 avlade hon sin mogenhetsexamen 1893 i Stockholm och valde därefter Uppsala för sina studier. Det var dock vid Karolinska

Institutet som hon avlade med. licentiaten 1904. Hon etablerade sig omedelbart som praktiserande läkare i Stockholm, där hon sedan alltjämt utövat sitt yrke med undantag av några års mellantid i Malmö, 1906—1909, dit hon på grund av sina familjeförhållanden kom att flytta, men där hon likaledes uppehöll praktik som läkare.

I Malmö kom Malin Wester snart nog in i aktivt arbete för rösträtts-saken, och åren 1907—1909 var hon ordförande i Malmö F. K. P. R. Vid Internationella kvinnorösträttsalliansens stora kongress i Stockholm 1911 var hon ivrigt med i arbetet för att kongressen skulle bli — det ståtliga resultat den blev! Hennes direkta personliga förtjänst var det väl också att den för kongressdeltagarna anordnade Lapplandsfärden blev så utomordentligt vällyckad och ekonomiskt välfinansierad. Man hörde allmänt den önskan uttryckas att resebyråer måtte komma upp i nivå med d:r Wester-Hallbergs förmåga att organisera resor!

Under stockholmsåren togs d:r Wester-Hallbergs tid i anspråk av diverse sociala uppdrag, flera i samband med hennes yrke. Hon höll föreläsningar i hygien, var undersökningsläkare vid Stockholms stads folkskolor, läkare vid Detthowska skolan; i egenskap av suppleant tillhörde hon pensionsnämnd och i nämnden för Föreningen sjukvård i fattiga hem var hon ordinarie medlem.

Hon hade upprepade vikariatsförordnanden vid Stockholms stads

polikliniker för veneriskt sjuka kvinnor.

Sedan en följd av år var Malin Wester-Hallberg medlem av Svenska Kvinnornas Nationalförbunds centralkommitté, år 1919 ingick hon där som förbundets förste vice ordförande. När fru Bertha Nordenson sistlidna vår avlade sig ordförandeskapet i S. K. N., blev d:r Wester-Hallberg kallad att taga platsen efter henne. I hög grad intresserad av internationalismen i kvinnorörelsen var det för Malin Wester-Hallberg en kär uppgift att ta på sig de plikter som hennes ledareställning inom S. K. N. ålade henne. Som delegerad för vårt Nationalförbund hade hon deltagit i flera av I. C. W:s möten, Oslo 1919, Haag 1922, Köpenhamn 1924 och nu sist förliden sommar bevistade hon — då som ordinarie ordförande i S. K. N. — Genèvekongressen.

Sitt vackra hem i Stockholm — sedan 1904 var hon gift med direktören i Svenska järnvägarnas arbetsgivarförening fil. d:r Ivar Hallberg — gjorde Malin Wester till en mötesplats för medarbetare i strävanden som hon omfattade, och vid hennes gästfria bord samlades man mången gång i festligt lag för att möta någon bemärkt utländska som gästade staden.

Malin Westers ljusa livsmod. hennes redliga arbete för det hon kände riktigt och rättfärdigt, hennes goda, trofasta kamratskap skall alltid gömmas i tacksamt minne.

ELLEN KLEMAN.

En reformerad sjuksköterskedräkt.

Fredrika-Bremer-Förbundets nyss avslutade årsmöte bjöd på en liten överraskning utom programmet. Varken mer eller mindre än en manekånguppvisning var det som improviserades under lunchpausen första mötesdagen — men väl till märkandes ej en sådan, som bar ytterligare bränsle till den kvinnliga fåfångans flammande bål; utan det var föreståndarinnan för förbundets sjuksköterskebyrå i Stockholm, fröken Greta Mueller, som var nog vänlig att uppvisa den ändrade dräkt, vilken sjukvårdskommittén nyligen fastställt för sina sköterskor. Att en reform var be-

hövlig har framhållits både från sköterskehåll och från allmänheten och för sjukvårdskommitténs ordförande, fröken Sigrid Ulrich, har det länge varit ett önskemål att få bringa denna svåra fråga till en god lösning. Hon har också tillika med fröken Mueller nedlagt ett outtröttligt arbete på alla de många detaljundersökningar, genom vilka man experimenterat sig fram till det nu föreliggande resultatet.

Den hittills brukliga dräkten är ju i vissa delar så illa lämpad för en sjuksköterskas liv och verksamhet, att det blott kan förklaras därav att den stammar från en tid, då ingen kvinna under några förhållanden bar vad man nu menar med praktiska och hygieniska kläder — de långa kjolarnas, de åtsittande livens, de höga kragarnas och de små, uteslutande dekorativa, hattarnas tid. Av arvet från en ännu avlägsnare tids dräkter — nunnornas och de medeltida barmhärtighetssystrarnas — bär ju den nutida sköterskedräkten knappast längre några spår hos oss, och där de möjligen ännu finnas, i form av dok eller slöjor, verka de så uteslutande dekoration, att de synas mig ha bra litet berättigande för ett så krävande kall i vår praktiska tid. Däremot skulle man gott kunna säga att de styva kragarna och åtsittande mörka ylleklänningarna i viss mån för vår tids förvekligade och överkänsliga människor kunna bli en motsvarighet till den Heliga Birgittas tagelskjorta — en ständigt gnagande hälsosam påminnelse om att man inte bör ha det för gott i denna onda värld.

dra nutidsmänniskor, men helst bör den då taga sig sådana uttryck, som vederbörande själv kan se någon mening i och frivilligt påtager sig. Det är inte säkert att utvecklingen av tålmod och kärleksfullt tjänande blir lättare för det man tvingas att bära en olämplig kläde-dräkt. Sannolikare verkar det i stället så, att man har svårt att trivas med dräkten och begagnar alla möjligheter att gå civilklädd. Men detta blir ju en ekonomisk fråga, som inte är utan betydelse, sedd i sammanhang med de svårigheter som nog de flesta sjuksköterskor få vidkännas för att sköta sin hälsa, trygga sin ålderdom o. s. v.

Till allt detta kommer också, att sjuksköterskorna numera ofta arbeta under så helt olika förhållanden mot förr. Distrikts- och dispensärsköterskorna, som ha en vidsträckt landsbygd till arbetsfält och måste begagna sig av de mest olikartade fortskaffningsmedel — ofta cykel eller motorcykel — behöva ytter-

Nu måste jag säga att jag har den största vördnad för medeltidens världs försakande sinnelag och med glädje skulle hälsa mycket mer av den andan både bland sjuksköterskor och oss andra

kläder som tåla påfrestningar av allehanda art.

Till att börja med blir det ju nu litet dräktförbistring, då naturligtvis ej de sköterskor, som redan äro utrustade med den gamla dräkten, behöva avlägga denna, men för de nykomna blir den nya obligatorisk.

Om vi nu efter denna långa inledning skulle skrida till att skärskåda de vidtagna ändringarna och som sig bör börja med arbetsdräkten, så finna vi, att den i det stora hela är sig rätt lik. Det

befanns nämligen möta nästan oöverstigligen svårigheter att framställa ett förkläde, som satt stadigt under arbetet utan att vara fasthållet med linning vid midjan.

Bibehållandet av den gamla förklädesmodellen förutsätter emellertid att även klänningen blir sig tämligen lik, utom — men det är också den allra viktigaste förändringen! — att den styva höga kragen utbyts mot en mjuk och nervikt.

Den blå kappan har behållits utan ändring, men så mycket mer huvudbry har hatten vållat. Det är sannerligen ingen lätt sak att finna på en hatt, som

är: 1) praktisk (däri inbegripes också ej alltför dyr eller ohållbar), 2) klädsam och 3) tillräckligt originell att verka uniformsplagg. Det är nog på den tredje punkten som resultatet är svagast. Den lilla blå filthatten med uppvikt brätte och klädd med sidenband i samma färg skiljer sig just inte i så iögonfallande grad från en mängd andra hattar. Men kanske det är lika så bra, en alltför avstickande dräkt önska nog inte sjuksköterskorna själva i allmänhet, och armbindeln är tillfyllest som igenkänningstecken om så behövs. Alternativt med den blå kappan kan nu användas en gråbrun sådan av impregnerad covercoat, väl försedd med fickor och med tillhörande liten, rund hatt av samma tyg. För sommarbruk har man tänkt sig en liknande hatt i tagetyg, men den var vid förevisningen av dräkten ej färdig.

Övergå vi nu till högtidsdräkten, så finna vi en helt ny modell, rak och bekväm i enlighet med den nu brukliga klänningstypen. Samma modell som den mörkblå kan även sys i silvergrå mohair och blir då den ljusa, lätta klänning, som så många längtat efter, då de under heta sommark dagar gått och suckat i de mörka, åtsittande klännin-garna så fort något finare än arbetsdräkten skulle på.

Kjollängden är bestämd till högst 25 cm. från marken.

Och så blir det till sist tiden och erfarenheten som får utvisa om denna med så mycken omsorg utarbetade dräkt kommer att motsvara vad man hoppas av den. I varje fall kommer den säkert att visa vägen mot förbättringar på ett område som redan länge varit i behov därav.

RUTH SCHÜRER V. WALDHEIM.

Utredning angående folkpensioneringen.

Riksdagen har i början av denna månad beslutat skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning och förslag, snarast möjligt, beträffande den allmänna pensioneringsförsäkringen. Bland de frågor, som härvid jämte andra behöva utredas har utskottet angivit pensionernas storlek, avgifternas fondering, grunderna för fördelningen av avgiftspensionerna mellan äkta makar. Hänsyn skall tagas till avgränsning mellan socialförsäkringens olika områden.

Det ser alltså ut som om den länge väntade och länge påyrkade utredningen av en del problem inom folkpensioneringen skulle komma till stånd inom den närmaste framtiden.

Av redan uppräknade synpunkter framgår, att fördelningen av äkta makars avgiftspensioner skola underkastas revision. Detta har länge påyrkats från kvinnohåll. Kvinnornas andra huvudkrav, införandet av lika beräkningsgrunder för mäns och kvinnors pensioner, underströks i riksdagsdebatterna starkt av fröken Hesselgren i första kammaren och av fru Nordgren i den andra. Man torde med visshet kunna räkna på att även denna synpunkt upptages till behandling vid det kommande revisionsarbetet. I en blivande kommitté bör givetvis jämväl kvinnlig sakkunskap tagas i anspråk.

Handeln med kvinnor och barn.

Som man torde erinra sig tillsatte Nationernas Förbund år 1923 en kommitté för att utröna omfattningen av handeln med kvinnor och barn tillika med de arbetsmetoder, som användas av dem som idka dylik handel. Första delen av expertkommitténs betänkande offentliggjordes i februari 1927, men först i februari innevarande år, således efter den långa tidrymden av ett år, har vårt utrikesdepartement fått mottaga från Genève andra delen av berörda rapport. Efter vad man erfarit har det långa dröjsmålet berott på att vissa medlemmar av folkförbundet på det bestämdaste motsatt sig offentliggörandet av just denna del av rapporten. Framförallt lär det vara Frankrike men även Polen, Rumänien och Grekland som protesterat och med mycken skärpa krävt att rapporten, i vad avser dessa länder, skall ändras. De franska myndigheterna med Briand i spetsen ha också lyckats genomföra en omredigering av den del av rapporten, som berör Frankrike.

Men även i sitt omredigerade skick är rapporten verkligen imponerande nog och kan ej förfela att göra ett djupt intryck beträffande den avskryvda handelns verklighet. Kommissionens undersökningsarbete är onekligen respektingivande; den har icke endast konfererat med myndigheterna i respektive länder och införskaffat statistiskt och annat material utan har även genom ett par

hundra agenter, som uppträtt under sken av att tillhöra vita slavhandelns internationella liga, kommit i direkt beröring med denna ligas förgreningar på de flesta ställen där den utövar sin verksamhet. Expertkommitténs agenter ha ofta nog utfört sitt arbete under överhängande livsfara; även de kvinnliga bland dem ha haft självövertvinnelse nog att intränga i bordellerna, där de lyckats komma till tals med icke blott bordellinnehavarinnorna utan även med offren för den hemska trafiken. På detta och många andra sätt har kommittén blivit i stånd att verkställa en så gott som fullständig registrering av dem som föröva handel med kvinnor och barn. Man känner till sådana uslingars namn, i rapporten äro de uppgivna under vissa nummer, och det faller av sig självt att kommitténs arbetsresultat till följd härav kan bli till oberäknelig hjälp för respektive länders myndigheter, när de söka bekämpa det onda, varom här är fråga.

För de flesta av dem som sysselsätta sig med sociala frågor har det sedan gammalt varit känt att denna hemska trafik är synnerligen omfattande och bedrives som en verklig handel en gros, men expertkommitténs undersökningar ha givit ytterligare hundratals bevis för denna handels existens jämte oräkneliga uppgifter om hur "the trafickers" (handelns idkare) gå till väga.

När man genomläser denna andra

del av rapporten, även i dess reviderade skick, förundrar man sig icke över att Frankrike inlagt en protest mot dess offentliggörande. Rapporten från Frankrike, som nu ger en relativt ljus skildring av sakernas tillstånd, kommer bilden att framstå i en helt annan dager, när man sammanställer den franska redogörelsen med rapporterna från andra länder, t. ex. Brasilien, Egypten och Mexico. Frankrike kommer härigenom att framstå som ett av huvudländerna för handeln i Europa med kvinnor och barn, och det är från franska hamnar — särskilt Marseilles — som utskeppningen till avsättningsländerna äger rum. Självfallet rekryterar Frankrike en god del av trafiken, hundratals franska flickor hamna i Buenos Aires' eller Kairos sämsta nästen, men Frankrike är även genomgångslandet för trafiken från andra länder: Belgien, Polen, Tyskland m. fl.

Ställningen belyses genom ett brottstycke ur rapporten från Frankrike:

”Franska myndigheterna förklara följande:

Polisen har inga order att förhindra att kvinnor från andra europeiska länder, som ämna sig till amerikanska stater i syfte att där idka prostitution, begagna sig av franskt territorium som genomfartsland — —”. Och expertkommittén tillfogar i sitt betänkande: ”Detta bidrar otvivelaktigt att kasta ljus över det förhållandet, att Argentinas myndigheter i sitt officiella svar på kommitténs enquête meddela, att ma-

juriteten av dylika kvinnor kommer via Marseilles från Polen, Ryssland och Frankrike.”

På ett annat ställe meddelar kommittén att Sydamerikas ”trafickers” ha i Frankrikes undre värld mycket talrika förbindelser, en mängd viktiga handlingar uppdagades just där, och undersökningskommissionen, som erhållit tillträde till slavhandlarnas intimaste kretsar, lyckades där få flera betydande uppgifter än annorstädes.

Nu som förut är Argentina det främsta avsättningslandet och Buenos Aires ett verkligt Eldorado för dem som gå den vita slavhandels ärenden. Rapporten meddelar, att det går alltjämt den stora strömmen av tillämnade eller verkliga offer för den hemska trafiken. Prostituerade kunna i Buenos Aires förtjäna flera hundra dollars om dygnet, och ännu större är naturligtvis förtjänsten för sutenörer och bordellägare, av vilka många genom sitt ruskiga hantverk förvärvat omätliga rikedomar och sedermera i Europa slagit sig till ro och levat som rentier.

Rapporten meddelar många detaljer rörande de medel som användas för att locka oerfarna i fördärvet. I många fall äro de kvinnor som värvats redan prostituerade och sålunda villiga att medfölja, men i oräkneliga andra fall äro de omedvetna om det öde som väntar dem och måste lockas i nätet. Många sådana exempel relateras, såsom då en ung flicka i Warschau av god familj på en bal råkar en herre av gott och hederligt utseende. Den bekantskap,

som omedelbart stiftas, resulterar i överenskommelse om giftermål. Alla "nödiga papper" anskaffas, och efter "vigseln" anträder mannen med sin unga "fru" en affärsresa till Argentina. I Paris, dit vägen först leder, börjar den olyckliga få en aning om vad som väntar henne. Hon föres ut i ett nöjesliv, där hennes moralbegrepp snart bli uppluckrade, så att hon endast förmår göra ett svagt motstånd, när man söker tvinga henne in på lastens bana. Ombord på en ångare, som från Marseilles avgår till Buenos Aires, får hon klart för sig att hennes "man" är en agent för den vita slavhandeln. Men nu reagerar hon icke längre utan låter vid framkomsten till bestämmelseorten själmant inregistrera sig hos de argentinska myndigheterna som prostituerad, en registrering som av vederbörande skötes på ett synnerligen omsorgsfullt sätt, utan att likväl några effektiva åtgärder av dem vidtagas för att hindra nyrekryteringen av den oerhört stora mängd prostituerade, som oupphörligt anländer från olika delar av den europeiska världen.

I regel äro offren för trafiken kvinnor i en ålder av tjugo till trettio år. Men många exempel finnas på att flickor om fjorton år och därunder kommit in på lastens väg. Rapporten ådagalägger att anmärkningsvärt många grekiska och rumänska flickor vid så unga år råkat in i Parislivets virvel. Man har anledning misstänka att många av dem blivit sålda av sina föräldrar i och för exploatering i lastens tjänst. Polen och

Rumänien nämnas bland de främsta arbetsfälten för den vita slavhandeln agenter, varemot Italien mer och mer lyckats befria sig från dylika individer — något som likväl icke hindrar att många unga italienskor ännu alltjämt falla offer för trafiken. I rapporten om Egypten avslöjar kommittén det hemska faktum att tillförseln till bordellerna i Kairo, Alexandria och andra av europeiska resande ofta besökta städer blir särskilt stark under turistsäsongen — i sanning en fruktansvärd skam för den vita rasen! Uppgifter som av agenter för den vita slavhandeln lämnats undersökningskommittén ge vid handen att i många fall de unga flickorna smugglas in på franska ångare, därvid man icke sällan lyckats gömma dem i kollasten, såvida det icke gått för sig att på falska papper föra in offren i landet, något som i regel icke är svårt, då många sämre individer finnas beredvilliga att stå till tjänst med vederbörliga handlingar. Förfalskning av giftermålslicenser, pass och dylikt är över huvud taget något som synnerligen ofta förekommer i slavhandlarnas värld. I en av kommitterades redogörelser berättas om en man, som sex gånger om året företar resor från Marseilles till Mexico. Han förklarar sig resa i affärer och medför sin unga hustru. Men då han för var gång företer en ny "hustru", inses lätt arten av hans "affärsresor".

Mycket skulle ännu kunna framdragas ur den digra rapporten, men det anförda torde på ett tillfyllestgörande sätt ådagalägga att handeln

med kvinnor och barn ingalunda, såsom så många söka göra gällande, utgör en fantasi, en skräckmålning av förhållandena utan i stället är en hemsk verklighet, som den vita rasen med sin höga "kultur" har skyldighet att söka utplåna. Hela denna skändliga trafik är för visso en skamfläck för mänskligheten.

I Hertha har förlidet år redogjorts för del I av den rapport, som nu föreligger i sin slutgiltiga form. De båda delarna av expertkommitténs betänkande komplettera på ett förfärande sätt varandra, och rapporten i sin helhet manar till allvarlig eftertanke och borde utgöra ett givakt för alla dem— och de äro, sorgligt att säga, icke få — som i vårt land vägra att tro på förekomsten av en dylik skändlig trafik eller i varje fall anse frågan för Sveriges del sakna all aktualitet. Det kan emellertid icke nog kraftigt betonas och måste åter och åter upprepas, att även vårt lands kvinnliga ungdom är utsatt för de största faror i berörda hänseende, såvida den utan skydd och utan att i moraliskt hänseende vara väl rustad söker sig väg till storstädernas arbetsmarknader, vare sig hemma eller i utlandet.

Expertkommittén har beträffande flera länder, däribland även Sverige, företagit preliminära undersökningar, som dock tillsvidare av-

brutits. Detta, tillägger kommittén, behöver dock icke innebära att dessa länder skulle kunna anses helt och hållet skyddade för angrepp från slavhandlarnas sida, fast trafiken måhända ibland går under andra former än de annars gängse.

Vore det icke på tid att vi i Sverige började inse frågans betydelse även för oss och att vi på allvar gäve vårt stöd åt den organisation, Vaksamhet, som nu i snart tjugufem år utfört sitt arbete till skydd för den kvinnliga ungdomen? Borde vi icke på samma gång vi genom Nationernas Förbunds rapport få ögonen upp för frågornas internationella betydelse alltmer lära oss inse den nationalförlust som ligger däruti, att den kvinnliga arbetskraften länkas bort från vårt land och att många unga svenskor, ofördärvade, om ock utan erfarenhet av livet, på främmande ort gå sin undergång till mötes? Det gäller förebygga att dessa unga, som kunde och borde fostras till goda medborgarinnor och till mödrar för goda svenska medborgare, hemfalla åt olyckan, det gäller att åt fosterlandet söka bevara en mängd på renhetens och trohetens grundval bygga hem.

Ty det är dock först och sist på de goda, lyckliga hemmen vårt lands framtid beror.

CLARA WAHLSTRÖM.

Till Margit Malmstens minne.

Det är redan flera månader sedan Margit Malmsten gick bort och det kan tyckas vara väl sent att nu komma med ett eftermäle. Men omständigheterna ha så fogat att det varit mig omöjligt att förrän nu ge Herthas läsare den lilla minesteckning, som av redaktionen begärts.

Med Margit Malmsten gick en sällsynt fin och älskvärd personlighet ur tiden. I vida kretsar av vårt land har hon lämnat ett smärtsamt tomrum, ty med sitt försynta och soliga väsen hade hon förstått att vinna vänner varhelst hon kom och genom arten av sin verksamhet hade hon också kommit i beröring med människor från många olika arbetsområden och olika delar av vårt land.

Margit Malmsten var dotter och dotterdotter till läkare, hennes farfar var den på sin tid så berömde professor Malmsten. Det var därför naturligt att hon först vände sin håg till läkaryrket. Efter genomgången studentexamen och några års studier vid Karolinska institutet beslöt hon sig emellertid för att gå in på det praktiskt sociala arbetsområdet. Hon gick därför in vid Handelshögskolan och avlade där examen samt genomgick C. S. A:s sociala utbildningskurs. Sina första praktiska erfarenheter skaffade hon sig under kristiden då hon under ett år arbetade vid en hjälpbyrå i Stockholm. Därpå blev hon assistent i bostadsinspektionen under tre år och kom så i okt. 1920 över till den kvinnliga yrkesinspektionen där

hon vid sin bortgång alltjämt var anställd.

Under sommaren 1925 gjorde hon en studieresa till Amerika och deltog i det Internationella Kvinnoförbundets femårskongress i Washington. Hon hade då redan flera år varit medlem av sektionen för Trades and Professions inom I. C. W. och flera gånger varit med om deras sammanträden.

Det är således ett livsöde vars yttre konturer kan med några få rader skildras, men bakom dessa till synes enkla upplevelser döljer sig en rik och fin personlighets stora möjligheter att ge sig själv och sätta in kraft och intresse på att vara till nytta för sina medmänniskor.

KERSTIN HESSELGREN.

Föreningen Vaksamhet fortsätter.

Med anledning av en missuppfattning som i föregående häfte insmugit sig i referatet av fröken Wahlströms föredrag vid F.-B.-F:s årsmöte, påpekas härmed att föreningen Vaksamhet alltjämt fortsätter sin verksamhet. Dess expedition är sedan den 1 oktober 1927 förlagd till Klarabergsgatan 48, Stockholm, där lokal förhyres av F.-B.-F.

Vaksamhets inackorderingshem för kvinnliga arbetssökande nedlades däremot i höstas.

Undervisning i hälsolära inklusive sexualhygien.

Som Herthas läsare torde erinra sig, förekom vid Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte i Ystad 1927 en diskussion över ämnet: Om behandlingen av kvinnliga "arbetsovilliga och samhällsvådliga", vilken diskussion till stor del kom att röra sig kring undervisning i sexualhygien. En av talarna fröken Anna Nilsson, teckningslärarinna vid realskolan för gossar i Malmö, yttrade därunder, att det uppenbarligen vore ganska behövt att de unga vid denna undervisning bibringades kännedom om med ämnet sammanhängande lagar. För närvarande har t. ex. en pojke, som vid 17 års ålder blir far, i regel inte en aning om vilka förpliktelser i och med detsamma komma att åvila honom. Fröken Nilsson hemställde därför att något måtte åtgöras för att få fram en komplettering av undervisningen i sagda hänseende.

På hösten samma år, då Stockholmsborna från skilda håll åter samlades i staden, sammanträffade några för denna sak intresserade personer och rådgjorde. Resultatet blev uppsättandet av en skrivelse, som undertecknades av manliga och kvinnliga läkare, lärare och jurister från olika håll i Sverige, samt av en prästman. Skrivelsen, som är daterad den 6 okt. 1927, har följande lydelse:

Till Statsrådet och Chefen för Eklestastikdepartementet.

I fråga om den undervisning i sexuell hygien, som utav av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga föreslagits och av

Kungl. Skolöverstyrelsen tillstyrkts, anhålla undertecknade att få göra följande framställning.

Otvivelaktigt bör det för de unga vara av vikt, ja rent av vara nödvändigt, att få kunskap om de med deras könsliv sammanhängande skyldigheter och förpliktelser, som enligt vårt lands lagar åligga landets medborgare, män som kvinnor. Hittills har emellertid, så vitt vi känna, även i de fall, då undervisning i sexuell hygien lämnats, denna sida av ämnet i allmänhet icke beaktats, sannolikt åtminstone delvis beroende därpå, att här åsyftade lagar till större delen äro av mycket ungt datum. Tänkans kan ju, att ett kommande förslag till kursplaner skulle förlägga undervisningen om dessa lagar till ämnet medborgarkunskap. Men även om så blir fallet, hålla vi dock före, att undervisningen ifråga bör meddelas även i sammanhang med sexuell hygien, i anslutning till den framställning av sexuell etik, vilken ju är oskiljaktig från den sexuella hygien.

Vi vilja exempelvis påpeka följande lagbestämmelser:

Angående äktenskaps ingående och angående äktenskapshinder (Giftermålsbalken).

Angående föräldrars plikter mot sina barn (Lag om barn i äktenskap, Lag om barn utom äktenskap, Lag om samhällets barnavård).

Hjälp åt föräldrar, som äro oförmögna att ta hand om sina barn (Lag om samhällets barnavård) samt

Lag angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Givetvis bör det vara nyttigt och behövt att, såsom konsekvensen också fordrar, vid behandling av även andra kapitel i hälsoläran påpeka vissa para-

grafer uti en del andra lagar och förordningar, såsom t. ex. hälsovårdsstadgan, byggnadsstadgan, yrkesfarelagen, lag om behandling av alkoholister m. fl.

I anslutning till ovanstående hemställda undertecknade, att i kursplanen beträffande ämnet hälsolära måtte inryckas: "Lagar och författningar, som ha sammanhang med ämnet, däri inbegripet sexuell hygien och etik", samt att i de "Råd och anvisningar", som bifogas kursplanen, måtte närmare anvisning lämnas om, vad föreskriften ifråga innebär. Och vilja vi i detta sammanhang framhålla, att vår mening ingalunda är, att här åsyftade lagparagrafer skola bli föremål för läxläsning eller ingå i examensfordringar.

1927 års skolsakkunnige hava tydligen icke blott ägt kännedom om här citerade skrivelse utan även funnit den däri gjorda hemställan vara väl befogad, att döma därav, att den uti sitt förslag till kursplan för kommunal flickskola för ämnet hälsolära (som även innesluter sexuell hygien) inryckt det önskede momentet. Regeringen har uti Kungliga propositionen ej gjort någon ändring härutinnan.

Kungl. Skolöverstyrelsen däremot har uti det förslag till kursplaner, den helt nyligen överlämnat till Kungl. Maj:t, icke upptagit sexuell hygien och intet om lagbestämmelser som ha avseende på hälsolärans olika delar. Skulle dessa kursplaner komma att följas komme alltså alla elever uti statens skolor, både gossar och flickor, att gå miste om undervisning i nämnda ting. Emellertid finns det ju skäl att anta, att bristen skall bli avhjälpt under kursplanernas fortsatta behandling. Bland annat kan måhända F. B. F:s vid dess nyss hållna årsmöte gjorda uttalande (se Herthas

aprilnummer), vilket tillställts ecklesiastikministern, bidra härtill.

KAROLINA WIDERSTRÖM.

Freds dagar i Lausanne

17—22 juni.

Internationella kvinnorättsalliansens fredssektion gör i sommar en ny insats av aktivt arbete för sitt syfte. I Lausanne, i själva Hôtel de Ville, öppnas en "sommarskola": föredrag, diskussioner och överläggningar angående fred, skiljedom, nedrustning m. m.

Programmet för kurserna omfattar dagarna 18—21 juni, den 17 upptages av en mottagning, anordnad av schweiziska kvinnorättsföreningen och den 22 har man tänkt sig en utflykt till Genève med besök i Nationernas förbunds sekretariat och på Internationella arbetsbyrån.

Av föreläsare och inledare av diskussioner kunna nämnas generalsekretären i Interparlamentariska Unionen Christian Lange, Norge, Monsieur William Martin, Genève, professor Georges Scelle, Dijon. Offentligt kvällsmöte anordnas en av dagarna äver ämnet Kvinnorätt och fred och ett "ungdomsmöte" kommer antagligen att arrangeras i samband med en utfärd på Lac Léman.

I motsats med vad som var förhållandet vid den i Amsterdam hållna fredskongressen räknar man här ej med utsedda delegerade från de olika länderna utan skolan är öppen för varje medlem av Rösträttsalliansen efter anmälan till studiesekr., M:lle Dora Bieneman, 1 rue Enning, Lausanne, vilken också besvarar alla förfrågningar. Medlemsavgiften är 5 schweiziska francs. Då lokalen givetvis rymmer ett visst begränsat antal deltagare, betonas lämpligheten av att i god tid anmäla sin önskan att närvara. Anvisningar på hotell lämnas, med rum och första frukost varierande i pris från 10 fr. 50 till 4 fr. 50.

Påsk i Aten.

Sicksackvägen upp mot den Helige Georgios kapell på toppen av Lykabettos är fylld av folk. I en oavbruten ström dra de uppåt. Ännu kastar solen ett rosenskimmer över Hymettos, dess sista taskspelarkonst i färgväg innan den viker för den blåa aprilnatten som sveper fram över staden där nere på slätten och slår sin mantel kring Akropolens stolta silhuett. I glittrande pärlrader tänder sig illuminationen nere i Aten. Det är Långfredag, den stora kyrkliga processionen skall gå fram genom de illuminerade gatorna. Från den Helige Georgios kapell skall en annan procession gå nedför Lykabettos. Därav den stora folkvandringen ditupp, flertalet av mänskoskarorna bär på smala vaxljus som skola tändas vid ljusen som tänts inne i kapellet vid den eviga elden. Hela den slingrande vägen nedför berget skola de fladdrande lågorna dansa i mörkret, medan processionen långsamt drar ned mot staden.

Vi ha varit ända uppe på toppen, utanför kapellet. Där är proppfullt, från de öppna dörrarna och ut på platån framför står en kompakt mass av människor, som inte kommit in. Man hör helt svagt mässandet därinne.

Våra älskvärda grekiska vänner, som ledsagat oss upp, ge oss rådet att inte invänta processionen från kapellet. Det kan bli livsfarligt på den branta slingrande vägen, med stup nedunder alldeles invid, när massorna börja tränga sig fram efter processionen. Vi börja alltså nedstigandet för oss själva i sakta mak. Allt flera ljusrämper tända sig nere i

Aten. Allt större, som fuktigt glänsande droppar, glimma söderns stjärnor på den svartblåa himmelskupan.

Den unga tjänstflickan hos våra grekiska vänner — flykting från Smyrna vid de av turkarna anordnade massakrerna och med yttersta nöd av sin fader räddad från ödet att hamna i ett turkiskt harem — har troget hållit sig vid min sida, omsorgsfullt varnande mig vid vägens skarpa svängningar — medelst teckenspråket, hon och jag ha inget annat gemensamt språk att meddela oss på. Hon går där djupt allvarlig vid min sida bärande på den knippan vaxljus som, fördelad i vårt sällskap, skulle tänts vid processionens ljus. Hon har hela den långa fastetiden obrottsligt hållit fastan, berättar hennes svenska matmor, inget har kunnat förmå henne att smaka någon mera närande föda. Klockan tolv, påskaftonsnetten, får hon först, som övriga trogna, äta och fröjdas vid påskalammsmåltiden: Kristus är uppstånden, man får äta och vara glad!

Vi och våra vänner gå ned till Plateia tou Syntagmatos, den stora platsen framför före detta kungliga palatset, där den stora processionen från Metropolitankyrkan skall fram. Den skola vi åtminstone få se och där skola vi stå bland de andra med våra tända ljus i händerna.

Hela den stora platsen är redan svart av folk. Alla stolar och varje bord av kaféernas uteserveringar äro upptagna. Men en kypare gör det omöjliga, för en femdrachmsedel, och vi befinna oss verk-

ligen sittande på stolar mitt i massan, turkiskt kaffe trollas också till oss i trängseln.

Tiden går, men till sist hörs militär-musik nere från en sidogata. Processionen! Man kliver ogenerat upp på stolarna. Små ljuslågor glimma fram i massan av människor, flera och flera, man tänder sina ljus på grannens, tusende och tusende lågor lysa i natten; ur öppningen av sidogatorna mot Plateian dansa de fram, de glittra från de stora hotellens balkonger, från de kringliggande husens öppna fönster.

Så blir det rusning, processionen närmar sig från Hermesgatan. En stunds fruktansvärd press, vi rädda oss ned från stolarna, som råkat i en obehaglig gungning, och genom en av vår grekiska professor skickligt sammanhållen och genomförd reträtt genom de anstormande massorna stå vi efter några otrevliga minuter verkligen välbehållna till liv och lem ett antal meter bakom vår förut utmärkta utsiktspunkt — med släckta ljus och utestängda från skådespelet av processionen som nu svänger upp kring Syntagman. Några flikar av kyrkostandar, topparna av soldaternas bajonetter, det stora korset av trä, buret högt över mängdens huvuden, en skymt av kistan, likaledes buret högt på en katafalk — och Långfredagens gravprocession i Aten, med de högsta kyrkliga och statliga dignitärerna i ledet bakom kors och kista, har försvunnit nedför Stadiongatan.

Påskafestnatten koncentrerar sig livet kring den stora Metropolitankyrkan. På den öppna platsen utanför kyrkan är en estrad uppbyggd. Vid tolvslaget, när alla klockor i Aten börja ringa, kommer

ärkebiskopen med hela den stora staben av poper och kyrkotjänare ut ur kyrkan och upp på estraden med den "heliga elden", vid vilken ljusen tändas, och *Christos anesti* — Kristus är uppstånden — ropas tusen- och tusentämmigt av skarorna och mötes av svarsropet *Alethos anesti* — han är sannerligen uppstånden — från lika många strupar.

Vi ha vandrat omkring på gatorna, där folkskarorna tunnat av, för att tätna i och omkring kyrkorna. Att komma in i någon av dessa ha vi ansett vara fåfängt att försöka. Däremot mena vi oss framemot halvtolvtiden mogna för vår försenade aftonmåltid. Vi dra oss hemåt vårt hotell och den stora restaurangen alldeles där bredvid, som blivit så gott som vårt stamlokus. Men den gör ett helt ovanligt intryck, den stora lokalen ligger där i knapp halvbelysning och tom och öde, en ensam kypare skymtar i dunklet därinne.

Men han har fått syn på de tvekande gästerna i dörren och kommer fram, beställsamt bugande. Jo, visst serveras det! — Men varför är det så gott som mörkt i lokalen? — Å, vi får inte tända för polisen, inte förr än Kristus är uppstånden, klockan tolv! Men vill inte "the ladies" slå sig ned? Man ska tända så mycket man förs!

"The ladies" slå sig ned, absolut ensamma i den stora lokalen. Matsedeln kommer fram. — Kan vi få det och det? — O, tyvärr, inte förr än klockan tolv. Men kanske det och det?

Mycket är det inte som bjuds, men vi få nöja oss. Och vi sitter vid ett av de stora fönstren och ser ut på den breda

bulevarden, som ligger så osedvanligt tom och tyst i natten. — — —

Klockor börja ringa — i ett nu flödar restaurangen av ljus. Och ute på bulevarden glimta de första små vaxljuslågorna i den blåa natten, de bli fler och fler, små irrande lyktgubbar, tills i en sidogatas svarta öppning plötsligt ett hav av dansande lågor bryter fram och svallar ut över bulevarden. Det är mängden som strömmar ut ur kyrkan där bakom. Men tvärs över bulevarden, med händer omkring lågorna för att skydda dem mot draget, kommer en grupp barhuvade unga män störtande, in genom restaurangens öppna dörr. Det är ställets kyparstab, de ha varit i mässan där tvärs över och tänt sina ljus vid den heliga elden, nu ha de räddat in de små flämtande lågorna. Brått hade de, nu börjar serveringen på allvar, klockan är tolv, Kristus är uppstånden! Kypare och gäster ta varandra i hand: Christos anesti! — Alethos anesti! Påskkyssen är bortlagd, men man hälsar varandra som bröder under påsknattens stora högtid.

De smala brinnande vaxljusen stic-kas ned i blomglasen på restaurangens många bord. Flera och flera, tre, fyra, fem i ett och samma glas, gästerna komma med sina ljus och sticka ned dem bland blommorna.

Det är mig ej bekant hur länge den grekiska publiken höll på med festandet på de spettstekta läckra påskalammen, dubbelt läckra för gommar som i fyrtio dagar inte fått smaka något liknande, men traditionen förmäler att påskanattsmåltiden kan räcka till ljusan dag. Visst är att Påskdagsmorgonens Aten företed-

de en synnerligen stillsam, för att inte säga duven, aspekt.

Men när vi kom ned till vår "petit déjeuner" i hotellet, serverades var och en av oss — gratis — ett grannt rödmålat ägg. Det verkade nästan hemmaaktigt. Men vi "knackade" dem på grekiskt sätt — och dess stenhårda innehåll återuppväckte minnet av medförda hotelluncher i Mykene och på andra heliga ställen under vår peloponnesiska pilgrimsfärd.

Men det är en annan historia!

ELLEN KLEMAN.

Upprop till nordens kvinnor.

Av de många uppgifter, som kvinnorna ställas inför i vår tid, är lösningen av alkoholfrågan otvivelaktigt en av de viktigaste. Att vinna en djupare insikt i och förståelse för detta problem, som så djupt ingriper på många livsområden, bör därför vara en hjärtesak för alla ansvars-kännande kvinnor. I kampen mot gamla fördommar och svårutrotliga sedvänjor kräves målmedveten vilja och seg uthållighet.

Det är därför glädjande, att kvinnornas intresse för alkoholfrågan under senare tider manifesterat sig på nytt i den strävan till samarbete på detta område, som mer och mer börjat framträda bland nordens kvinnor. I samband med de Nordiska Nykterhetskongresserna, vilka samlats vartannat år i de olika nordiska länderna, har regelbundet under de senaste decennierna en Nordisk Vita Bandskonferens ordnats, den första år 1902. Vid denna konferens beslöts att bilda en organisation, som skulle utvidgas till att omfatta *alla för en alkoholfri kultur intresserade kvinnor i Norden*. Den nya sammanslutningen fick nam-

net *Nordiska Kvinnoförbundet för alkoholfri kultur.*

Ett tankeutbyte i frågor som särskilt beröra *kvinnorna, hemmen och ungdomen*, ävensom väckande föreläsningar belysande olika synpunkter av hithörande ämnesområden äro säkerligen ägnade att vidga blicken hos kvinnorna, öka deras intresse och i sin mån giva stöd åt strävandena för en alkoholfri kultur.

Under förhoppning härom inbjuda vi Eder att deltaga i denna kvinnornas rådpägning och utse representanter till 8:e *Nordiska kvinnokongressen i Stockholm den 13 och 14 juli 1928.*

Alla för saken intresserade kvinnor äro dessutom välkomna som deltagare i kongressen.

Anmälan om deltagande jämte avgiften 2 kronor skall insändas till *Nordiska Kvinnokongressens byrå, Smålandsgatan 42, Stockholm, till den 15 juni 1928.*

Program m. m. sändes senare.

Vi hälsa Eder sålunda, kvinnor från Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Norge och Sverige hjärtligt välkomna till Stockholm i sommar.

För Nordiska Kvinnoförbundet för Alkoholfri Kultur

Emilie Rathou Hedvig Rinander

För Vita Bandet

Maria Sandström A. Symonds Ohlin

För Kvinnornas Centralråd

Vira Eklund Frida Härner

Viggbyholmsskolan.

Inbäddad mellan lummiga träd med vackert utsikt över Stora Värtan och med åker och äng runtom ligger Viggbyholms herrgård, som till hösten kommer att slå upp sina portar för en skara skolbarn, både pojkar och flickor i 6—12-års åldern. Hur skolan i verkligheten kommer att gestalta sig är ej lätt att säga på förhand, desto mera kan förtäljas om vad den vill bli för de barn som där vistas. Framförallt önskar den vara ett hem för dem i ordets bästa bemärkelse, ett hem där de utvecklas i arbete och lek under samvaro med kamrater och lärare, vilka senare möta dem som vänner och rådgivare på samma gång som de äro arbetsledare.

Vad de yttre anordningarna beträffa har skolan 18 rum till sin disposition, därjämte egen trädgård och lantbruk, som är utarrenderat, men dock ger tillfälle till åtskilliga studier. I omgivningen finnas vidsträckta skogar och sjön lämnar rika möjligheter till sport såväl sommar- som vintertid.

Skolan vill vara en arbetsskola. Liksom en hantverkare på morgonen tar fram sina redskap och fortsätter där han slutat föregående dag, så få barnen arbeta var och en i sin takt, ofta samman slutna till studiegrupper, där de som hunnit ungefär lika långt i ett ämne gemensamt utföra en uppgift. Klassindelningen är upphävd, då barn i samma ålder kunna stå på oerhört olika utvecklingsstadium. Likartade ämnen grupperas tillsammans t. ex. geografi och naturkunnighet och få under en viss tid stor plats på schemat för att sedan ut-

bytas mot andra. Praktiskt och teoretiskt arbete växlar, dock så, att det ena understöder det andra t. ex. botanik och trädgårdsskötsel, historia och teckning. Ett sådant arbetssätt ökar i hög grad barnens arbetsiver, de drivas ej framåt endast av lärarens tillsägelser, utan arbetet i sig självt med den fria tävlingen blir en sporre för dem.

Som ett led i det praktiska arbetet ingår städning av rummen m. fl. husliga göromål, dels därför att både pojkar och flickor kunna ha stor nytta av någon kännedom i sådana saker, dels därför att barnen skola få lära sig respektera såväl det praktiska som det teoretiska arbetet.

En internatskola för pojkar och flickor — idén förefaller säkerligen egenomlig för mången, där den nu för första gången i vårt land står inför sitt förverkligande. I utländska skolor av liknande typ t. ex. Odenwaldskolan i Syd-Tyskland och Bedales i England, har man under de många år verksamheten pågått endast haft goda erfarenheter. Förutsättningen härför är naturligtvis det individualiserade arbetssättet. Det är ej meningen att samma kunskapsmått bibringas både pojkar och flickor på samma åldersstadium — utan hänsyn måste tagas till olikheterna i deras utveckling. Ett saminternat medför sina särskilda risker och svårigheter, men den fara som ligger i isoleringen av könen vid ett internat för enbart pojkar eller flickor är ej mindre. När dessa pojkar och flickor vuxit upp till män och kvinnor, komma de ju att få samarbeta, vare sig det blir i ett hem eller i förvärvsarbetet. Hur mycket lättare blir det inte för dem, som redan från barn-

domen varit vana vid sådant samarbete.

Skolan avser att föra de studiebegåvade eleverna fram till en teoretisk examen (student- eller realskoleexamen). För de praktiskt begåvade beredes möjlighet, sedan de fått ett visst mått av allmänbildning, att fortsätta utbildningen vid lämplig yrkesskola. Så väl som möjligt vill skolan förbereda sina elever att fylla den livsuppgift deras anlag och förutsättningar peka hän emot. Den vill göra dem till livsdugliga, samhällsnyttiga medborgare i främsta rummet, ej endast låta dem tillägna sig vissa bestämda kunskapsmått. De principer, som ligga till grund för skolans arbetssätt, stå i överensstämmelse med dem som redan tillämpas i tusentals skolor i olika delar av världen. De ha tydligt formulerats av den stora internationella sammanslutningen "Förbundet för ny uppfostran". Man vill söka frigöra barnets inre skapande krafter genom att bereda de för varje barn karakteristiska och spontant framspringande intressena möjligheter till sund och naturlig utveckling. Naturlighet — kanske skulle detta kunna sättas som lösensord för verksamheten i Viggbyholmsskolan såsom en av de många, som strävar mot något nytt på uppfostrans område. Naturlighet i förhållandet mellan lärare och elever, naturlighet i levnadssättet, revolt mot det myckna onaturliga, som verkar hämmande på barnens utveckling.

Ett naturligt levnadssätt blir för barnen bästa förberedelsen till en gagnande framtida verksamhet. Så hoppas Viggbyholmsskolan att dess elever skola bli inte själviska varelser, som endast gå upp i de egna intressena, utan fria,

självständiga individer, som se klart och handla som det höves en god och nyttig samhällsmedlem.

MAJ VON ENGESTRÖM.

F.-B.-F.-stipendierna 1928.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1928 följande stipendier utdelats:

Fria stipendier: 200:— kr. för sociala studier i England till Märta André; 400:— kr. för studier av fjäderfäskötsel i Skåne och Danmark till Gunvor Norrman; 550:— kr. för kompletterande utbildning vid Fredrika-Bremer-Förbundets lanthushållningsseminarium vid Rimforsa till Gunhild Bayard.

Ellen Fries' fond: 600:— kr. för pedagogiska studier vid svenska lanthushålls- och folkhögskolor till Elsa Dyrsen.

Johanna Kempes fond: två stipendier à 500:— kr. för medicinska studier till med. kand. Elisabeth Persson och med. kand. Hedvig Rydén.

Fröken Hilda Nilssons fond: 1,250:— kr. till med. stud. Inger Nilsson.

Stockholms stads stip.: 475:— kr. för kurs vid Sophiahemmet eller Röda Korset till Gerda Magnusson.

Stockholms läns stip.: 400:— kr. för genomgående av den av biblioteks-konsulenterna i Kungl. Skolöverstyrelsen anordnade bibliotekskursen till Bianca Bianchini.

Norrbottnens läns stip.: 400:— kr. för kurs vid högre lärarinneseminarium till Ruth Almroth.

Västerbottnens läns stip.: 325:— kr. för kurs vid Umeå lasarett till Eva Granberg.

Västernorrlands läns stipendier: 230:— kr. för kurs vid Samariterhemmet i Uppsala till Märta Johansson; 230:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och barnvårdsförbundet till Valborg Olsson.

Jämtlands läns stip.: 225:— kr. för sångstudier vid Musikaliska akademins konservatorium till Lisa Tunell.

Gävleborgs läns stip.: 225:— kr. för kurs vid Röda Korset till Ingeborg Löfström.

Kopparbergs läns stip.: 290:— kr. för kurs vid Falu lasarett till Ingeborg Johansson.

Värmlands läns stip.: 225:— kr. för kurs vid folkskoleseminarium till Karin Larsson.

Uppsala läns stipendier: 225:— kr. för församlingssystemkurs vid Samariterhemmet i Uppsala till Nanna Ekberg; 225:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårds- och barnvårdsförbundet till Ester Olsson.

Södermanlands läns stipendier: 300:— kr. för kurs vid folkskoleseminarium till Brita Ek; 300 kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Gerda Sköld.

Örebro läns stip.: 225:— kr. för kurs vid Röda Korset till Astrid Hultkrantz.

Östergötlands läns stip.: 625:— kr. för språkstudier i utlandet för utbildning till handelskorrespondent till Astrid Puke.

Skaraborgs läns stipendier: 550:— kr. för kurs vid Kungl. högre lärarinneseminarium i Stockholm till Margit Rydell; 550:— kr. för akademiska studier vid universitet eller högskola till Evy Helander.

Älvsborgs läns stip.: 320:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Isabella Elfstrand.

Göteborgs och Bohus läns stipendier: 315:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Edla Hansson; 315:— kr. för kurs vid Högre lärarinneseminarium vid Stiftelsen Kjellbergska flickskolan i Göteborg till Ingrid Larsson.

Gottlands län: tvenne stipendier à 145:— kr. för kurs vid Drottning Desiderias vävskola i Visby till Emmy Fransson och Eva Ekström.

Kalmar läns stip.: 290:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Ingrid Kängström.

Kronobergs läns stipendier: 300:— kr. för kurs vid högre lärarinneseminarium till Dagmar Edborg; 230:— kr. (Elfvingska fonden) för musikstudier till Anna-Stina Faith-Ell; två stipendier à 220:— kr. (anonym donation) för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Stina Nilsson och Nanna Rosell; 220:— kr. (anonym donation) för kurs vid skolköksseminarium till Ingrid Huitfeldt.

Jönköpings läns stip.: 225:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Maj Lindvall.

Hallands läns stip.: 225:— kr. för kurs vid Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet till Inez Nilsson.

Kristianstads läns stip.: 230:— kr. för kurs vid av staten godkänd sjuksköterskeskola till Maja Ohlsson.

Blekinge läns stip.: 375:— kr. för studier för fil. mag. examen till fil. stud. Stina Hultmark.

Malmöhus läns stipendier: 300:— kr. för medicinska studier till Inger Wenster; 600:— kr. för kurs vid Tandläkareinstitutet till Siri-Greta Lindgren; 500:— kr. för kurs vid folkskoleseminariet i Landskrona till Inez Andreasson.

F.-B.-F. kretsarna.

Gävlekretsen sammanträdde den 3 maj å Centralhotellet.

Utom ombudens referat av årsmötet förekommo flera viktiga frågor till behandling. Största intresset knöt sig till frågan om en förestående handarbetsutställning, varigenom man avsåg att göra en kulturell insats och på samma gång förstärka kretsens kassa. För planens realiserande hade styrelsen den 7 mars d. å. tillsatt en kommitté, bestående av fruarna Martha Ekman, Astri Lagergren, Mattis Grundell, Eva Karsberg samt sekreteraren med fullmakt

för kommittén att bland övriga kretsmedlemmar vid behov och efter gottfinnande skaffa sig förstärkning. Fru Ekman framlade kommitténs plan. Man hade tänkt sig att utställningen skulle hållas i slutet av sept. och början av okt. i Stadshusets festvåning. Där skulle mot entréavgift förevisas äldre handarbeten — dock ej hemslöjd i vanlig mening. Man skulle gå så långt tillbaka i tiden som möjligt och så långt fram som till Fredrika Bremers framträdande. Utställningen skulle omfatta persedlar tillhörande den manliga och den kvinnliga klädedräkten, rumsinteriörer och hemmets linneförråd. Även planerades serveringar. Kommittén hade till V. U. utsett fruarna Ekman och Grundell samt frkn Hedvig Ulfsparre, Hofors. Kretsen visade sig mycket intresserad för utställningen och befullmäktigade den av styrelsen valda kommittén att ordna densamma.

Likaså accepterades ett av frkn Elna Sidvall framfört förslag om att kretsen i höst skulle starta en fransk läsecirkel. För att efterlysa intresset därför kringsändes en anteckningslista för eventuella deltagare. Fröken Elna Sidvall, Hageström, och fru Märtha Kræok åtog sig att lämna vidare upplysningar och mottaga ytterligare anmälningar.

Fröken Edith Hedén refererade ett av miss Edith Tancred den 31 okt. 1927 hållet föredrag om "kvinnliga polisen", och fru Signe Leksell redogjorde för hur Gefle i det avseendet hade det ordnat.

Till sist diskuterades ombudsmötet 1929 som skall hållas i Gävle, och i samband därmed utvägarna att skaffa erforderlig kassa. Kretsen uppdrog åt styrelsen att föra frågan i hamn.

Jönköpingskretsen hade den 25 april ett talrikt besökt möte å Margaretskolans festvåning, varvid ordföranden, fru Agnes Berglöf, gav en skildring av årsmötet i Stockholm. Efter den gemensamma tesupén utfördes musik av friherrinnan Helen Leijonhufvud och fru Tekla Ericsson föredrog norska berättelser, allt mottaget med livligt bifall.

Karlstadskretsen hade den 12 april anordnat ett föredrag å flickskolan av lektor Hård af Segerstad, om ärfthlighetslagarna och den moderna forskningens rön på detta område. Föredraget illustrerades av ljusbilder.

Linköpingskretsen hade den 19 april en soaré å Stora Hotellet, till förmån för länets stipendiefond. Fru Eva Hanzén talade över ämnet Fredrika Bremers arv, fru Greta Sillén-Roos utförde fyra fiolnummer och rektor Per Söderbäck bidrog med sin vackra baryton till musikunderhållningen. Till sist utfördes Astrid Värings dialog i en akt "Eva och Fredrika". Den lyckade soarén hade samlat en talrik publik.

Malmöskretsen hade den 26 april möte under fru E. Quensels ordförandeskap. Ordföranden redogjorde för F.B.F:s årsmöte i Stockholm, varefter författarinnan Elisabeth Kuylenstierna-Wenster höll ett synnerligen intressant och medryckande föredrag om "Jörgen Kock, en märkesman i Malmö historia."

Till kretsmötet hade även denna gång inbjudits elever vid stadens flickskolor och flickor från Kommunala mellanskolan. Från den senare hade så gott som en hel klass infunnit sig, och denna visade sig särskilt intresserad av aftonen. — Efter supén anordnade ungdomarna en improviserad underhållning. Ett par av flickorna deklamerade på dramatiskt sätt och i en enkel, i hast arrangerad kostymering Anna Maria Lenngrens "Porträtterna", och ett par andra läto höra ett musikstycke och "Ack Värmeland, du sköna" etc. Det hela avslutades med Nääsmarschen, i vilken både gamla och unga med liv och lust deltog.

Mariestadskretsen har tillsammans med Husmoderföreningen i Mariestad under mars och april haft fyra lektioner i medborgarkunskap, varvid borgmästare Danielsson föreläst om "Straffets sociala

uppgifter", "Äktenskap och skilsmässor", "Föräldrar och barn" samt om "Samhällets barnavård".

Av särskilt värde bli föredrag som de nämnda som led i förbundets samhällsarbete och upplysningsverksamhet.

Skellefteåskretsen hade den 13 april anordnat en teaterafton till förmån för en fond för anställande av en hem-syster i Skellefteå. August Blanchés välkända tvåaktslustspel "Magister Bläckstadius" framfördes och då publiktillströmningen var större än lokalens utrymme, gjordes en repris av föreställningen en följande dag. De båda aftonunderhållningarna inbringade en nettosumma av 560: — kronor.

Ystadskretsen hade den 26 jan. sammanträde, varvid dr Lydia Wahlström talade över ämnet: Nutidens krav på en frisk kvinnotyp.

Den 27 febr. hölls årsmötet i Continentals festsal, styrelse- och revisionsberättelser föredrogos och decharge beviljades styrelsen. Till ordförande återvaldes fru Maja Strandberg och till v. ordf. fru Ingeborg Borg. Likaledes återvaldes i tur avgående styrelseledamöter fruarna Clary Schultz och Fanny Welinder samt fröken Elin Strandberg. Kvarstående i styrelsen äro fruarna Olga Aartelo, Anna Nilsson, Ingeborg Olson och Hertha Persson. Styrelsesuppleanterna, fru Ebba Adlercreutz samt fröknarna Anna Gedda och Emilia Davidsson, blevo omvalda liksom revisorererna, fröknarna Bertha Grönwall och Ida Malmberg samt deras suppleanter fröken Ellen Månsson och fru Thora von Normann.

Fem ombud till förbundets årsmöte i Stockholm den 11 och 12 april utsågos, nämligen ordföranden, v. ordf. samt fruarna Aartelo, Olson och Schultz med fruarna Julia Beckman och Welinder samt fröken Ruth Berling som suppleanter.

Kretsen beslöt vidare att till Södra kretsens möte i Svalöv den 11 mars sända tre ombud, vilka utsetts av styrelsen, nämligen

fruarna Aartelo och Olson samt fröken Strandberg.

Efter mötesförhandlingarna höll fröken Ida von Plomgren föredrag om "Fredrika-Bremer-Förbundets betydelse för Sveriges kvinnor". Samkväm, med sång av fru Svea Evander och musik av fröken Maria Lenander.

Den 28—29 febr. gav fru Gerda Hallgren från Jönköping en demonstrationskurs i tillredning av fisk och vegetabilier, anordnad av kretsen.

Örebrokretsen hade den 29 jan. anordnat ett möte i Risbergska skolan i syfte att ge föräldrar och andra intresserade tillfälle till att orientera sig i vad den nya skolorganisationen innebär särskilt i fråga om den högre flickundervisningen. Fröken M. Grönvall redogjorde för de olika former under vilka utbildningen kommer att bedrivas och fröken H. Bratt talade om skolans inre arbete och den omläggning av detta som de framkomna förslagen medföra.

Sitt årsmöte höll kretsen den 27 februari i Risbergska skolan. Enligt årsberättelsen räknade kretsen vid årets slut 88 medl. Kassan har balanserat å kr. 964:76. Under året ha hållits 6 ord. kretsmöten med föredrag i skilda ämnen. Kurser i engelska och franska språken ha pågått under ledning

av fru U. Holmstedt, fil. mag. B. Sandqvist och fröken Alice Berndes. Upplysningsbyrå ang. utbildningsvägar m. m. för kvinnlig ungdom har också fortsatt sin verksamhet. Till förbundets stipendieinstitution har överlämnats 100 kronor för utökning av årets länsstipendium.

Vid förrättat styrelseval utsågs till ordförande föreståndarinnan vid Risbergska skolan fröken Martha Grönvall (nyvald). Övriga medlemmar i styrelsen blevo: fruarna A. Palmborg, E. Lind, E. Karlsson, S. Lundgren, fröknarna H. Bratt, E. Lindh och S. Gillner (omvalda) samt fru L. Lysell (nyvald). Revisorerna och samkvämskommitté omvaldes.

Torsdagen den 15 mars anordnade kretsen till förmån för dels länsstipendiet, dels sin verksamhet i övrigt en fest på Stora Hotellsalongen. På f. m. middagskonsert av hotellets framstående musikkapell, servering av kaffe och te genom kretsens samkvämskommitté samt försäljning av tombolalotter. Vinster utgjordes till större delen av trevliga och vackra handarbeten, förfärdigade av kretsens medlemmar. Kl. 6 vidtog en aftonunderhållning med musik och sång, uppläsningar och tablåer. Scener ur Gösta Berlings saga framställdes av ungdomen från Nya elementarläroverket för flickor och Snoilskys dikt "Citron och nyponblomma" utfördes som pantomim. Soarén var talrikt besökt och lotterna i tombolan slutsåldes snart nog.

Kobbs
Äkta Kinesiska Théer
 Obs.! Lilafärgade etiketter
Peking
Canton
Hongkong

REKOMMENDERAS AV HERRAR LÄKARE

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET.

Redaktör: *Ellen Kleman.*

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*, Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50, 27 62.

Trötthet, Huvudvärk

och därmed följande *illamående om våren är typiskt för blodbrist. Med järnmedicinen IDOZAN övervinnas dessa obehag. IDOZAN förordas av läkare. Fås å alla apotek.*

IDOZAN A
svagt avförande.

IDOZAN B
ej avförande.

Kina-IDOZAN
särskilt stärkande.

Skagersbrunn Bad- och Kurort

i Värmland i skog vid sjön Skagern, 19 km. fr. Svartå (genomg. vagn Sthlm—Svartå, 4 tim.) Alla moderna bad och fysikaliska beh.-former. Nyinredd avd. med värmeledn. för diathermi, kvartsilampa, spektrosolskåp thesla, elektr. fyrcellbad, el. hetluft, massage, gymn. Radioakt. järnkälla. Gott bord, servering vid småbord efter matsedel (2: 50—4 kr.). Propra rum med goda bäddar (1: 50—3 kr.). Musik, gudstjänster. Läkare: med. doktor *Gottfrid Thorell*, Sthlm. Begär prospekt från kamrern fröken *Elinda Olsson*, Rådmanng. 72, Sthlm. Rt. N. 233 96, el. gymn.-dir. *Hj. Nyquist*, Skagersbrunn, Rt. Rudskoga 2.

Föreningen Årsta

Smålandsgatan 20

Samlingslokaler för föreningar och slutna sällskap.

Resanderum för damer. Varje rum försett med telefon och toilette med v. o. k. vatten. Pris för enkelrum 4.50—6.—, dubbelrum 7.50—8.—.

Årsta matsal är tillgänglig för allmänheten. Lunch och middagsservering.

Svenska Skolmuséets

FILMAVDELNING

BEGÄR MUSÉETS KATALOG.

Postadress: Matteus Folkskola,

Uthyr undervisningsfilmer till skolor, föreläsningföreningar och studiecirklar.

Lämnar kostnadsfritt upplysningar rörande film- och andra projektionsexparaters användande i undervisningens tjänst.

Stockholm, Telefon: 85504.

Innehåll.

Ungdomens arbetslöshet. Av *Sven Skogh*.

Malin Wester-Hallberg.

En reformerad sjuksköterskedräkt. Av *Ruth Schürer von Waldheim*.

Utredning angående folkpensioneringen.

Handeln med kvinnor och barn. Av *Clara Wahlström*.

Till Margit Malmstens minne. Av *Kerstin Hesselgren*,

Undervisning i hälsolära inklusive sexualhygien. Av *Karolina
Widerström*.

Påsk i Aten. Av *Ellen Kleman*.

Vigbyholmskolan. Av *Maj von Engeström*.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1928.

F.-B.-F.-kretsarna.

Gör

Ramlösa-vattnet

till hemmets dryck.

Förnämlig Bords- och Hälsodryck

Tappat direkt från källan

Hovleverantör till H. Maj:t Konungen

och H. K. H. Kronprinsen av Sverige.

Kgl. Dansk Hofleverantör.

